

kar, mag. Martina Piko-Rustia in mag. Tita Porenta¹ so skupaj z moderatorjema večera, Ano Beno in Tadejem Pungartnikom, spregovorile o tem, kaj je največji čar njihovega dela in s kakšnimi izzivi so se spoprijemale na svojih poklicnih poteh, ki so jih pripeljale do ugledne stanovske nagrade. Prostor, različne zgodbe, izkušnje ter zgovorne nagrajenke so ustvarili vzdušje za sproščen pogovor. Zanimivo je bilo poslušati spomine sgovornic, ki se niso dotikali le njihovega dosedanjega uspešnega dela, temveč so segali v njihove »etnološke začetke«. Njihovi razlogi za odločitev za študij etnologije so bili različni, veliko so

1 Med prejemniki Murkovih priznanj 2012 sta bila tudi Špela Pahor, ki se zaradi obveznosti etnološkega večera ni mogla udeležiti, in dr. Miran Puconja, s katerim pa se nameravamo pogovarjati ob drugi priložnosti.

pripomogli srednješolski profesorji, skrivni mentorji, starši, celo »indijanci«. Med etnološkim večerom so spregovorile še o prvih zaposlitvah, spominih na različne terenske izkušnje in določene sogovornike ter o svojih raziskovalnih temah. Razkrile so, da si pogosto tem za svoje raziskovanje same načrtno ne izbirajo, temveč teme same pridejo k njim – vsake med njimi pa se lotijo strokovno in s srcem. Kljub temu da so prejemnice stanovskih priznanj različnih starosti, zaposlene na različnih institucijah in z različnim načinom dela, pa se njihove strokovne in tudi življenjske poti pogosto prepletajo. Podelitev Murkovega priznanja je bila, kot se je na etnološkem večeru izkazalo, pohvala njihovega dosedanjemu delu in potrditev, da lahko tako dobro delajo še naprej. Mi jim želimo uspešno delo, veselimo pa se tudi nove strokovne ekskurzije (»rajže«) in etnološkega večera.

IZTOK ILICH, SCHWENTNERJEV NAGRAJENEC 2012

Založnik in knjigotržec Lavoslav Schwentner (1865–1952), prvi predsednik Združenja jugoslovanskih založnikov in knjigotržcev v začetku tridesetih let prejšnjega stoletja, po katerem je Zbornica knjižnih založnikov in knjigotržcev poimenovala nagrado, ki jo na Slovenskem knjižnem sejmu podeli za pomemben prispevek k slovenskemu založništvu in knjigotrštvu, bi bil nad lanskim nagrajencem Iztokom Ilichom gotovo navdušen, saj je vse življenje posvetil »založništvu in knjigotrštvu« in pisanju. Težko bi ugotovili, kje so korenine ljubezni do knjige in pisane besede leta 1947 v Mariboru rojenega Iliche bolj črpale sokove: ali pri pradedu, zgodovinarju in predvsem slavistu, dr. Francu Simoniču, avtorju pomembnega dela *Slovenska bibliografija. Del 1, Knjige: (1550–1900)*, ali pri nič manj pomembnem dedu, slavistu in germanistu ter strastnem bibliografu, dr. Janku Šlebingerju. Dejstvo, da so njune zbirke nanja pomembno vplivale že kot otroka, o čemer je ob lanski podelitvi nagrade na vprašanje o razlogih za takšno predanost knjigi v intervjuju za *Delo* povedal:

Najbrž je bila odločilna družinska dediščina. V Gornji Radgoni, kjer sem preživel večji del otroštva, je bilo vse polno knjig – v dveh knjižnicah in drugod po hiši. Desetletja sta jih zbirala praded in ded, dr. Franc Simonič in dr. Janko Šlebinger, oba ugledna bibliotekarja in predvsem bibliografa, ki sta se po upokojitvi preselila v Radgono. Knjige so mi bile tam samoumevne spremljevalke, sprva tudi igrače, ko me je babica pri šestih letih naučila brati, pa seveda še veliko več. Ko sem začel hoditi v šolo, sem se čudil, ko sem videl, da imajo pri nekaterih sošolcih doma komaj kakšno knjigo. Pozneje sem seveda razumel, zakaj je tako (Vogel 2012: 15).

Tako ni čudno, da je Komisija za podelitev Schwentnerjeve nagrade v utemeljitvi zapisala, da je

Iztok Ilich knjigo spoznal iz tolikih plati kot malokdo. Ni bil na izpostavljenih položajih – razen treh let vodjenja knjigarne Konzorcij – a ves čas, kjer je šlo za knjigo, zraven. Delal je v službah – založniških in knjigotrških

– ki so skrbele za boljšo prodajo knjig, ki so bile vedno predrage in v krizi. V neštetih inventurah v založniških in knjigarniških skladiščih je knjige prelagal in prešteval, jih razstavjal in kot knjigarnar tudi prodajal.

O njih pisal in jih kar nekaj tudi napisal: antologiji *Pregovori in reki* in *Oblaki so rdeči*, pregled razvoja pisav, tiska in knjig (zlasti v Sloveniji) *Pota knjige*, ki je bila celo ponatisnjena za bralce bralne značke, leksikon *Knjiga z 2400 gesli*, *Študentske pomladi*, *Križem krašem po Sloveniji*, monografija *Mohor in Mohorjan* ob 160-letnici Mohorjeve družbe, in še kaj. V vseh letih se mu je v *Delu*, *Naših razgledih*, *Večeru*, *Dialogih*, *Primorskih srečanjih* in še marsikje, med drugim opazno tudi v *Glasniku Slovenskega etnološkega društva*, nabralo več kot štiri tisoč recenzij in poročil o novostih na knjižnem trgu, k čemur je treba prišteti še okrog petdeset prevodov in osemdeset spremnih besed.

Dolga leta je bil zelo cenjen urednik pri Mladinski knjigi in Državni založbi, po upokojitvi pa je bil pri založbi Modrijan kot sourednik eden najzaslužnejših za izdajo knjige Damjana Ovseca *Praznovanje pomladi in velike noči*. Kolega Ovsec ga je označil kot urednika, ki je vedno spoštoval avtorja, mu svetoval, ga spodbujal, upošteval, sam pa kot urednik ves predan svojemu delu.

Nosi ga s seboj ne glede na uro, in o projektu, ki ga pripravlja, razmišlja tudi spotoma in doma. Zato se mi je uvedba doslednega »štemplanja« in kontroliranja navzočnosti v zadnji službi zdela nespametna in neproduktivna (Vogel 2012: 15).

V etnoloških krogih bo vedno ostal zapisan s petimi knjigami zbirke *Živa dediščina*, z ocenami in zapisi o etnoloških knjigah in dogajanju na področju etnologije, pa tudi po odnosu do kulinarike, kulturne krajine in vsega, kar je povezano »s preteklostjo«.

Vir

VOGEL, Milan: Knjige so mi bile samoumevne spremljevalke: Iztok Ilich, Schwentnerjev nagrajenec: Urednik, avtor in prevajalec, ki je tičal globoko v svojih in založbinskih projektih. *Delo* 54/274, 27. november 2012, 15.

* Milan Vogel, univ. dipl. etnol. in prof. slov., komentator v kulturni redakciji Dela. 1000 Ljubljana, Rozmanova 7, E-naslov: milan.vogel@delo.si